

Familie- og kulturkomiteen
Stortinget
0026 Oslo

Deres referanse

Vår referanse
11/00099-15

Dato
11.10.2011

Innspill til Familie- og kulturkomiteens høring vedrørende statsbudsjettet 2012

Kommentarer fra Fellesorganisasjonen (FO) vedr. St.prp. nr.1
fra Barne- og likestillingsdepartementet
Med særlig fokus på barnevernet

Budsjettkapitlene FO kommenterer

Programkategori 11.05 – Integrering og mangfold

- Budsjettkapittel 821
Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere, post 62 – Kommunale innvandrertiltak

Programkategori 11.10 – Tiltak for familie, likestilling og ikke-diskriminering

- Budsjettkapittel 842
Familievernet

Programkategori 11.20 Tiltak for barn og unge

- Budsjettkapittel 853
Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker
- Budsjettkapittel 854
Tiltak i barne- og ungdomsvernet
- Budsjettkapittel 855
Statlig forvaltning av barnevernet, herunder tiltak for barn utsatt for menneskehandler (halvparten av de 17 millioner på dette kapittel, og andre halvparten på kapittel 572, post 60 i Kommunal- og regionaldepartementet)
- Budsjettkapittel 856
Barnevernets omsorgssentre for EMA
- Budsjettkapittel 857
Barne- og ungdomstiltak

FO

Besøksadresse:
Mariboestgt. 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
23 06 11 70

Telefaks:
23 06 11 14

e-post:
kontor@fo.no

www.fo.no

Bankgiro:
9001.06.35674

Bankgiro kontingent:
9001.08.71394

Foretaksnr.:
870 953 852 MVA

Fellesorganisasjonen (FO) organiserer over 26 000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsarbeidere. Her følger våre innspill til Familie- og kulturkomiteens behandling av statsbudsjett for 2012. Vi vil i hovedsak kommentere barnevernet, ivaretagelse av enslige mindreårige asylsøkere og familievernet.

Barnevernet

Det er gledelig at regjeringen viderefører sin politikk fra i fjor med øremerkede midler til det kommunale barnevernet. Denne satsningen er helt i tråd med FO sin politikk, og vi er fornøyd med at regjeringen i statsbudsjettet uttaler at dette er en satsning som skal videreføres utover 2012. FO ønsker derfor å gi statsråden honnør for sitt arbeid med å styrke barnevernet. Likevel er det viktig for FO å poengtere at det må komme en ytterligere satsning på barnevernet de neste årene. Den må ha et helhetlig fokus hvor både det kommunale og det statlige barnevernets behov blir ivaretatt. Bare på den måten kan utsatte barn, unge og deres familier få den individuelt tilpassede hjelpen de har krav på.

Arbeidsoppgavene til den kommunale barneverntjenesten har økt betraktelig de siste årene, og som kjent har ikke antall stillinger økt tilsvarende. Selv om de øremerkede midlene til fagstillinger er med på å styrke det kommunale barnevernet, er det fortsatt ikke nok. I flere av landets kommuner er det bare en stilling i barnevernet. FO mener derfor at Barnevernpanelets forslag om en minimumsbemanning i en barneverntjeneste er svært viktig.

- **FO anbefaler fortsatt økning av øremerkede midler til kommunal barneverntjeneste, og innføring av minstebemanning i kommunal barneverntjeneste(jf. 854).**

Alt arbeid i barnevernet må forankres i et barneperspektiv, hvor prinsippene i FNs barnekonvensjon brukes som premisser for barnevernets arbeid. Det er et grunnleggende prinsipp i Lov om barneverntjenester som sier at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, skal få riktig hjelp til rett tid. Det betyr at det både innenfor kommunalt og statlig barnevern er den faglige vurderingen som skal avgjøre hvilket tiltak som tilbys, og ikke hva som til enhver tid er tilgjengelige tiltak. Barnevernets tiltaksapparat må ha fleksible og differensierte løsninger. Det er derfor behov for å utvikle et vidt spekter av tjenester i kommunalt og statlig barnevern.

- **FO anbefaler at det bevilges midler spesifikt til tiltaksutvikling både i kommunalt og statlig barnevern(jf. 854 & 855).**

FO er positiv til Barnevernpanelet sitt forslag om at barnevernet i fremtiden skal organiseres med utgangspunkt i kommunene. Både for å unngå unødig byråkrati, og konflikter, samt at det vil kunne bidra til å styrke kompetansen i kommunal barneverntjeneste. Et annet godt forslag, for å sikre kvalitet i den kommunale barneverntjenesten, er at det innføres en minstebemanning i den kommunale barneverntjenesten. Det er også en fornuftig anbefaling at Bufdir blir et nasjonalt direktorat.

- **FO anbefaler at barnevernet organiseres slik at kommunene får mer innflytelse og ansvar for barnevernet, at det innføres en bemanningsnorm, samt at Bufdir blir et nasjonalt direktorat for barnevernet(jf. 854 & 855).**

Det er av stor betydning for FO å anerkjenne den kompetanse og kvalitet i tiltaks- og utviklingsarbeid som Bufetat har bygget opp. Det er organiseringen, systemet, som ikke har fungert hensiktsmessig for å oppnå barnevernets mål. En eventuell omstrukturering av barnevernet med utgangspunkt i en kommunemodell vil være en omfattende prosess. FO vil

derfor understreke at iverksettelsen av en slik organisering av barnevernet betinger gode endrings- og omstillingsprosesser for alle ansatte. Vellykkede endrings- og forbedringsprosesser krever involvering, tid nok og god ledelse. FO forventer derfor at våre tillitsvalgte får en sentral rolle i et slikt arbeid. Målet må være at den kompetanse som er bygget opp i Bufetat sikres, ivaretas og brukes i en ny kontekst.

- **FO anbefaler ved en eventuell omorganisering av barnevernet at det samtidig bevilges omstillingsmidler slik at man sikrer at utsatte barn, unge og deres familier får den hjelpen de har behov for(jf. 855).**

Markedstenkning, anbudsordningen, konkurranseutsettingspraksisen slik det praktiseres i dag fremmer ikke et godt og forutsigbart barnevern. Aller minst tjener det barn, unge og deres familiers behov for omsorg og annen bistand. KOFAS avgjørelse om at tiltak til et enkelte barn ikke skal ut på anbud, er imidlertid et lyspunkt. Likevel; denne utviklingen bekymrer FO fordi markedstenkningen ikke fremmer stabilitet, kontinuitet og trygghet i tiltakene, noe som er helt sentralt i godt barnevernfaglig arbeid.

- **FO anbefaler at all bruk av anbud i barnevernet opphører, og at tiltak i hovedsak skal drives av det offentlige(jf. 854 & 855).**

Nedbygging av institusjonsbarnevernet har skjedd, og skjer fortsatt, i flere deler av landet. Denne nedbyggingen foregår uten at fagmiljøene i det kommunale barnevernet og institusjonsbarnevernet har bidratt til de analyser som ligger til grunn for nedbyggingen. Dette er bekymringsfullt. FO mener at det er viktig å fokusere på en helhetlig tankegang omkring omsorgstiltak. Fosterhjemstiltakene bør ikke ses på uavhengig av institusjonstiltakene. Det bør ikke være slik at man låser seg i to båser, og tenker enten fosterhjem eller institusjon. FO mener det er på tide å se på hele organiseringen av de omsorgstiltakene vi har i dag, og hvordan man kan få til løsninger som er til barnets beste.

- **FO anbefaler stopp i nedbyggingen av institusjonsbarnevernet, samt retningslinjer for en helhetlig organisering av omsorgstiltakene(jf. 855).**
- **FO anbefaler at 60 prosent av de ansatte i barneverninstitusjoner har barnevern- og sosialfaglig utdanning(jf. 855).**

Flere steder er det fortsatt for lang ventetid før barn, unge og deres familier får barnevernssaken behandlet av Fylkesnemnda. Dette er en rettsikkerhets utfordring som det er viktig å følge nøye opp. Det ble i årets budsjett bevilget 2, 35 millioner ekstra for å møte behovene i fylkesnemndene, og det er bra. Likevel er det langt fra sikkert at disse midlene møter behovene for ekstra ressurser i fylkesnemndene.

- **FO anbefaler en kontinuerlig oppfølging av behovet for ekstra midler til fylkesnemndene for å beskytte rettsikkerheten for utsatte barn, unge og deres familier(jf. 853).**

Barnevernet anno oktober 2011 er styrket. Det er likevel en lang vei å gå før man kan si seg fornøyd med det tilbudet barnevernet gir utsatte barn, unge og deres familier. For å komme i mål må det satses med ytterligere ressurser, både til kommunalt og statlig barnevern. Da handler det ikke bare om å styrke bemanningen, men også om å ha ressurser til tiltaksutvikling og kompetansehevede tiltak.

- **FO anbefaler en nasjonal satsning på barnevernet som også innebærer en styrking av utøveren, samt et kontinuerlig arbeid med evaluering og kunnskaps-, metode- og tiltaksutvikling i barnevernet(jf. 854 & 855).**

- **FO anbefaler at det opprettes utdanningsstillinger i barnevernet for mastergrader og videreutdanninger(jf 854 & 855).**
- **FO anbefaler opprettelse av stillinger i det kommunale barnevernet med krav til barnevern-/sosialfaglig mastergrad, klinisk kompetanse og spesialistkompetanse(jf. 854).**

Enslige mindreårige asylsøkere

FO mener at alle enslige mindreårige asylsøkere skal være barnevernets ansvar, og alt arbeid med barna skal hjemles i barnevernloven. Den kompetansen som er bygget opp i Bufetat i forhold til enslige mindreårige asylsøkere må bevares selv om behovet for plasser i omsorgssentrene går ned. Bakgrunnen for dette er at det høyst sannsynlig vil komme en økning i antallet som kommer om noen år. Dessuten er det viktig at fagfeltet sikres kontinuitet i bevilgningene slik at det kan opprettholdes en god faglig standard blant de ansatte.

- **FO anbefaler at alle enslige mindreårige asylsøkere blir barnevernets ansvar, samt utarbeiding av en langsiktig plan, som inkluderer forutsigbare driftsrammer, for arbeidet som gjøres i omsorgssentrene for enslige mindreårige asylsøkere(jf. 856).**

I sommer igangsatte regjeringen et pilotprosjekt for bosetting av enslige mindreårige asylsøkere på 15 og 16 år direkte i kommunene. De kommer fra områder der det er krig og konflikt, og de er i Norge uten sine foreldre. For å sikre at deres behov ivaretas på en tilstrekkelig måte må noen grunnleggende elementer være på plass. Bosettingen må skje gjennom barnevernet i den kommunen der barnet skal bo. Kommunene må sikres tilstrekkelig tilskudd slik at de unges behov ivaretas på en forsvarlig måte. En følgeevaluering er av stor betydning slik at eventuelle utfordringer avdekkes og de gode eksemplene synliggjøres.

- **FO anbefaler at prosjektet evalueres kontinuerlig, og at det på sikt utvides(jf. 821).**

Familievernet

Familievernet er en viktig, om enn ikke så synlig, del av dagens velferdssamfunn. Etter terroren den 22.07.11 var svært mange av familievernkontorene en sentral ressurs i krisehåndteringsarbeidet i sitt lokalmiljø. Mange har fått hjelp, og flere barn har fått en bedre hverdag på grunn av den hjelpen foreldrene har fått fra familievernet. Familievernet har økt pågang og mange steder har det ført til økt ventetid for å få hjelp.

- **FO anbefaler en styrking av familievernets ressurser for å sikre tilgjengelighet – geografisk nærhet til brukerne og kort ventetid for å få komme til samtale er sentralt for å søke og ta i bruk hjelp fra familievernet(jf. 842).**
- **FO anbefaler å sikre familievernets tværfaglige profil gjennom en nedfelling i forskriften at 50% av terapeutene skal ha sosialfaglig utdanning med videreutdanning i familierapi, eller tilsvarende(jf. 842).**

Barn utsatt for menneskehandel

FO synes det er gledelig at regjeringen satser på tiltak og lovregulering for å ivareta barn som er utsatt for menneskehandel. Det er svært viktig at man tilpasser dagens barnevernlov på en slik måte at barnevernet får de nødvendige verktøyene for å kunne beskytte og gi gode individuelle tiltak til barn som er utsatt for menneskehandel. Det er også svært positivt at regjeringen satser på å bygge opp et eget institusjonstilbud som tar hensyn til de spesielle behovene barn som er utsatt for menneskehandel har.

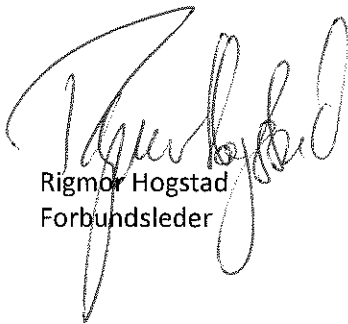
- **FO anbefaler en fortsatt styrking av tiltak for barn utsatt for menneskehandel, samt at det bevilges midler til forskningsprosjekter knyttet til omfang og ulike former for menneskehandel(jf. 855 & 572).**

Forebyggende barne- og ungdomsarbeid

FO mener at rundskriv Q-16/2007, med forslag om at alle kommuner lager oppvekstplaner, ikke er tilstrekkelig for at barn og unges oppvekstsvilkår tas på alvor i kommunene. En rapport fra EUs narkotikabyrå plasserer Norge i bunnsjiktet når det gjelder målrettet forebygging overfor barn og unge.

- **FO anbefaler at man lovfester kommunenes plikt til forbyggende barne- og ungdomsarbeid(jf. 857).**

Oslo 14. oktober 2011

Rigmor Hogstad
Forbundsleder

Tonje Wejden
Fagkonsulent